

Одеський національний університет імені І.І. Мечникова

(повна назва закладу вищої освіти)

Факультет/інститут \_\_\_\_\_ геолого-географічний \_\_\_\_\_

Кафедра ґрунтознавства і географії ґрунтів \_\_\_\_\_



«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-педагогічної роботи

Запорожченко О. В.

\_\_\_\_\_ 20\_\_ р.

## НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ

### Педагогіка

\_\_\_\_\_ (назва навчальної дисципліни)

Рівень вищої освіти \_\_\_\_\_ перший (бакалаврський) \_\_\_\_\_

Спеціальність \_\_\_\_\_ 014.07 Середня освіта (Географія) \_\_\_\_\_  
(код і назва спеціальності (тей))

2017 р.

Навчальна програма з дисципліни «Педагогіка»

Розробники: Прокоф'єва Л.Б. – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки

Навчальна програма затверджена на засіданні кафедри ґрунтознавства і географії ґрунтів  
Протокол № 1 від "31" серпня 2017 року

Завідувач кафедри

  
\_\_\_\_\_  
(підпис)

Біланчин Я.М.

(прізвище та ініціали)

Обговорено та рекомендовано до затвердження навчально-методичною комісією (НМК) \_  
геолого-географічного факультету:

Протокол № 1 від 05 вересня 2017 року

Голова НМК

  
\_\_\_\_\_  
(підпис)

Біланчин Я.М.

(прізвище та ініціали)

## Вступ

Навчальна програма дисципліни “Педагогіка” складена відповідно до освітньо-професійної/освітньо-наукової програми підготовки першого рівня вищої освіти - бакалавр спеціальності 014.07 Середня освіта. Географія.

**Предметом** вивчення навчальної дисципліни є теоретичні і методичні основи організації освітнього процесу в закладах середньої освіти.

### **Місце навчальної дисципліни в структурі освітнього процесу.**

Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових модулів:

1. Загальні основи педагогіки
2. Дидактика
3. Теорія виховання
4. Основи школознавства. Вибрані проблеми педагогіки.

## **1. Мета та завдання навчальної дисципліни**

**Метою** курсу є теоретична та практична підготовка студентів до професійної педагогічної діяльності, формування інтересу та готовності до самостійного пізнання проблем дидактики, теорій та методики виховання та основ професійного самовдосконалення, розвиток педагогічних здібностей студентів; виховання професійно значущих якостей педагога.

### **Завдання курсу:**

- розкрити сутність основних теоретичних понять, закономірностей та принципів навчання і виховання;
- сформувані знання про методи і форми навчання і виховання у загальноосвітніх навчальних закладах;
- сформувані й удосконалити практичні навички й вміння студентів щодо реалізації основної мети навчання й виховання у відповідності з індивідуально-психологічними особливостями учнів, щодо оволодіння методами та формами організації навчально-виховного процесу, педагогічної діагностики та педагогічного прогнозування.
- сформувані знання щодо основ професійно-педагогічної діяльності;
- розкрити теоретичні підходи до формування якостей особистості.

Процес вивчення дисципліни спрямований на формування елементів наступних **компетентностей:**

а) Інтегральна компетентність Здатність розв’язувати професійні проблеми та спеціалізовані практичні завдання в галузі середньої освіти, що передбачає застосування концептуальних методів освітніх та географічних наук, психології, теорії та методики навчання і характеризуються комплексністю, вмінням застосовувати інноваційні технології в роботі, критично та творчо мислити;

б) Загальні компетентності (ЗК):

**ЗК5** - Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

**ЗК6** - Здатність застосовувати набуті знання в практичних ситуаціях.

**ЗК7** - Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

в) Фахові компетентності спеціальності ФК1:

**ФК6** - Здатність здійснювати професійну діяльність вчителя географії, класного керівника, педагога-організатора позакласної та позашкільної виховної роботи на основі аналізу та осмислення педагогічної діяльності, застосування творчого підходу, інноваційних методів та освітніх технологій для відповідного забезпечення належної якості навчально-виховного процесу в закладах освіти;

**ФК21** - Знання теорій, категорій і понять про сутність, принципи, зміст, форми і методи навчання і виховання; здатність володіти навичками викладання та навчання, знання сучасних освітніх технологій і методик для формування загальних і предметних компетентностей.

Кінцеві програмні результати навчання, формуванню яких сприяє навчальна дисципліна.

Знання:

**ПРН5** - знає психолого-педагогічні аспекти навчання і виховання учнів: вікові та індивідуальні психологічні особливості особистості учня, основні психічні процеси, зміст педагогічних теорій, основні категорії педагогіки, методи педагогічних досліджень, закономірності, принципи та методи навчання та виховання, особливості фізичного розвитку учня, функціональні обов'язки вчителя та класного керівника тощо

Уміння:

**ПРН13** - виконує функціональні обов'язки вчителя географії та класного керівника, педагогічно мислить, застосовує творчий підхід до педагогічної діяльності, моделює та розв'язує педагогічні ситуації, планує навчально-виховну роботу з дітьми, педагогами та батьками, застосовує індивідуальний підхід

**ПРН19** - вміє досліджувати сучасні педагогічні технології навчання, застосовувати традиційні форми, методи, прийоми навчання, які сприяють свідомому оволодінню системою географічних знань, умінь і навичок, організовувати, планувати, конструювати й здійснювати свою власну професійну діяльність відповідно до дидактичних принципів навчання.

Очікувані результати навчання. У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен *знати*:

- основні педагогічні категорії, закономірності і принципи педагогічного процесу;
- завдання, принципи, зміст, форми і методи освіти та навчання;
- завдання, принципи, зміст, форми і методи виховної роботи згідно сучасних вимог;
- загальні засади управління освітою і загальноосвітніми закладами ;
- основні етапи розвитку українського та європейського шкільництва .

*вміти*:

- уміти визначати сутність педагогіки як науки, її об'єкт, предмет, основні педагогічні категорії; розкривати зв'язок педагогіки з іншими науками; характеризувати систему педагогічних наук;

- визначати методологію педагогіки, вміти застосовувати методи науково-педагогічного дослідження з урахуванням особливостей навчально-виховного процесу; організовувати і проводити педагогічний експеримент;

- уміти визначати сутність дидактики, як теорії освіти і навчання, її об'єкт і предмет дослідження, основні дидактичні категорії; розкривати зв'язок з іншими науками; аналізувати закономірності та принципи навчання;

- вміти аналізувати основні тенденції розвитку змісту сучасної шкільної освіти, структуру змісту освіти, стандарти, основні джерела змісту освіти; визначати зміст шкільної географічної освіти та інклюзивної освіти;

- уміти характеризувати сутність, основні функції процесу навчання; визначати рушійні сили процесу навчання; аналізувати структуру процесу навчання, специфіку його організації в загальноосвітній школі; знаходити шляхи оптимізації та інтенсифікації процесу навчання;

- уміти визначати сутність педагогічної діяльності, її компоненти, функції, професійні якості та вміння педагога, аналізувати рольовий репертуар учителя, організовувати взаємодію суб'єктів навчального процесу з використанням професійних умінь (дидактичних, комунікативних, сугестивних, перцептивних та ін.).

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 120 годин, що становить 4 кредитів ЄКТС.

## **2. Зміст навчальної дисципліни**

### **Змістовий модуль 1. Загальні основи педагогіки**

#### **Тема 1. Предмет, завдання та основні категорії педагогіки.**

Загальне уявлення про педагогіку як науку: передумови виникнення та розвитку педагогічної теорії; виділення педагогіки в окрему галузь наукового знання та її видатні діячі; вплив політики та ідеології суспільства на розвиток педагогічної теорії. Об'єкт, предмет та функції педагогіки. Основні категорії педагогіки. Зв'язок педагогіки з іншими науками та її структура. Система науково-педагогічних методів дослідження. Емпіричні методи педагогічного дослідження: спостереження, інтерв'ю, анкетування, тестування, рейтинг та ін. Педагогічний експеримент: види педагогічного експерименту, особливості проведення, етапи. Теоретичні методи педагогічного дослідження: вивчення наукової літератури, складання бібліографії, анотування та ін. Математичні і статистичні методи у педагогіці.

#### **Тема 2. Особистість як предмет виховання.**

Поняття про особистість, її розвиток та формування. Роль спадковості, середовища та діяльності в розвитку особистості. Взаємозв'язок зовнішніх і внутрішніх умов розвитку. Вікові та індивідуальні особливості розвитку та виховання особистості. Поняття особистості, її розвиток та формування. Зовнішні та внутрішні фактори розвитку особистості. Роль активності особистості у процесі розвитку. Поняття вікової періодизації. Особливості розвитку та виховання різних вікових груп: молодший шкільний вік; середній шкільний вік; старший шкільний вік.

#### **Тема 3. Найважливіші історичні етапи розвитку світової педагогічної думки.**

Педагогічні теорії давнього світу. Розвиток педагогічних ідей у середньовічній Європі, епоха Відродження та Реформації. Становлення і розвиток зарубіжної педагогічної науки XVII-XXст.: Я.А.Коменський, Дж. Локк, Йоган-Генріх Песталоцці та ін. Розвиток педагогічної думки у Росії XIX- початок XXст.: закриті навчальні заклади (Царськосільський лицей, кадетські корпуси та ін.), середні учбові заклади, розвиток жіночої освіти. Педагогічні теорії К. Д. Ушинського, Н. А. Корфа, П. П. Блонського, Л. М. Толстого, С. Т. Шацького, А. С. Макаренка та ін. Сучасні педагогічні концепції.

#### **Тема 4. Історичний розвиток української педагогіки**

Виховання, школа і педагогічна думка в Київській Русі. Освіта і педагогічна думка у період українського відродження (XVI- перша половина XVIIст.). Українська педагогіка другої половини XVII- кінця XVIIIст. Освіта і педагогічна думка в Україні в XIX- початок XXст. Освіта, шкільництво і педагогічна думка в Україні у XX столітті.

### **Змістовий модуль 2. Дидактика**

#### **Тема 1. Дидактика – теорія навчання та освіти.**

Сутність процесу навчання. Закономірності та принципи навчання. Поняття про дидактику та її дослідження у педагогіці. Основні категорії дидактики. Загальні проблеми дидактики. Дидактичні причини та фактори. Закономірності та принципи навчання. Зміст освіти та педагогічні основи його удосконалення. Поняття змісту освіти, його основні категорії. Об'єктивні та суб'єктивні фактори, які впливають на розробку змісту освіти. Наукові теорії організації змісту освіти. Документи, які визначають зміст середньої шкільної освіти: навчальні плани, навчальні програми, підручники, навчальні посібники. Розробка у педагогічній теорії наукових основ визначення змісту освіти. Основи вдосконалення змісту освіти.

#### **Тема 2. Загальна характеристика методів навчання, їх класифікація.**

Прийоми навчання. Поняття про методи навчання. Співвідношення понять навчання, методи навчання, прийоми навчання. Класифікації методів навчання. Сутність та зміст методів навчання. Фактори, які впливають на вибір методів навчання. Інноваційні технології навчання у сучасній школі. Поняття технології навчання. Історичні етапи визначення поняття технології навчання. Класифікація технологій навчання.

Характеристика та особливості окремих технологій навчання: модульна, ситуаційне навчання, технологія проведення мозкових атак, тренінгові технології, проектні технології та ін.

### **Тема 3. Види та форми навчання. Урок – як основна форма організації навчання**

Характеристика сучасних видів навчання: проблемне, пояснювально-ілюстративне, програмоване, комп'ютерне. Поняття про форми організації навчання. Співвідношення між формами організації навчання та його методами. Найважливіші форми організації навчальної роботи у школі. Інші форми організації навчання. Урок як традиційна форма організації навчальної роботи. Типологія та структура уроку. Нестандартні уроки. Дидактичні основи уроків різних типів.

### **Тема 4. Контроль та оцінювання результатів навчально-пізнавальної діяльності учнів.**

Поняття змісту освіти, його основні категорії. Об'єктивні та суб'єктивні фактори, які впливають на розробку змісту освіти. Наукові теорії організації змісту освіти. Документи, які визначають зміст середньої шкільної освіти: навчальні плани, навчальні програми, підручники, навчальні посібники. Розробка у педагогічній теорії наукових основ визначення змісту освіти. Основи вдосконалення змісту освіти.

## **Змістовий модуль 3. Теорія виховання**

### **Тема 1. Сутність процесу виховання та його зміст. Принципи та закономірності процесу виховання.**

Особливості виховного процесу. Внутрішні та зовнішні протиріччя процесу виховання. Цілі та завдання процесу виховання. Еволюція мети та завдань виховання на різних етапах розвитку суспільства. Модель процесу виховання: основні етапи та зміст етапів процесу виховання. Загальні закономірності процесу виховання. Характеристика принципів виховання.

### **Тема 2. Характеристика основних напрямків виховання**

Основні напрямки та головні завдання всебічного гармонійного розвитку особистості. Специфічні завдання розумового виховання. Зміст морального виховання. Сутність моральності особистості. Виховання патріотизму та культури міжнаціональних відносин. Трудове виховання та профорієнтація учнів. Роль естетичного виховання у розвитку особистості.

### **Тема 3. Загальні методи виховання**

Поняття про методи, засоби та прийоми виховання. Класифікація методів виховання. Характеристика методів формування свідомості, методів організації діяльності та формування досвіду поведінки, методів стимулювання. Основи вибору методів виховання. Організаційні форми виховної роботи. Комплексний підхід сучасних технологій виховання. Позакласна та позашкільна вихована робота. Розмаїття масових, групових та індивідуальних форм виховної роботи. Основні позашкільні установи, завдання і зміст їх роботи. Технологія організації виховної справи: етичні, виховні, правові, соціально-орієнтовні виховні справи, екологічні та ін.

### **Тема 4. Виховання особистості в колективі**

Розробка в педагогіці теоретичних основ колективного виховання. Поняття по виховний колектив та основні стадії його розвитку. Структура виховного колективу у школі. Взаємовідносини колектив та особистості – головна умова демократизації суспільства. Методичні основи виховання учнівського колективу. Основи педагогічного керівництва колективом.

### **Тема 5. Виховна діяльність класного керівника в сучасній школі.**

Специфіка виховної діяльності класного керівника у школі. Методи вивчення учнівського колективу, напрямки роботи з учнівським колективом. Методи вивчення особистості учня та методи виховної роботи з ним. Основні шкільна документація, яка пов'язана з діяльністю класного керівника.

#### **Змістовий модуль 4. Основи школознавства. Вибрані проблеми педагогіки.**

**Тема 1.** Вчитель: підготовка та професійне становлення особистості педагога.

Мотиви вибору педагогічної професії та мотивація педагогічної діяльності. Розвиток особистості вчителя у системі педагогічної освіти. Професійне самовиховання вчителя. Проблема професійної придатності вчителя.

**Тема 2.** Система освіти в Україні та у зарубіжних країнах - порівняльний аналіз.

Порівняльний аналіз системи освіти України, Англії, Німеччини, США, Франції за такими параметрами: Законодавча і нормативна база; Структура системи освіти, органи управління системою освіти; фінансування системи освіти; Підготовка педагогічних кадрів.

### **3. Рекомендована література** **Основна література**

#### ***Законодавчі і нормативні документи***

1. Закон України «Про освіту»  
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>
2. Закон України «Про вищу освіту»  
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>
3. Закон України «Про наукову і науково-технічну діяльність»  
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/848-19>
4. Класифікатор професій: ДК 003: 2010 / [розроб.: М. Гаврицька та ін.]. Київ: Соцінформ: Держспоживстандарт України, 2010. 746 с.
5. Концепція підготовки фахівців за дуальною формою здобуття освіти: Схвалено розпорядженням Кабінету Міністрів України від 19 вересня 2018 р. № 660-р.  
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/660-2018-p>
6. Концепція розвитку педагогічної освіти: Затверджено Наказом Міністерства освіти і науки України від 16 липня 2018 р. № 776. <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennya-koncepciyi-rozvitku-pedagogichnoyi-osviti>
7. Наказ Міністерства освіти і науки України від 01.06.2016 № 600 «Про затвердження та введення в дію Методичних рекомендацій щодо розроблення стандартів вищої освіти». – Режим доступу:  
<https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/rekomendatsii-1648.pdf>
8. Наказ МОН України від 06.11.2015 № 1151 «Про особливості запровадження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 29 квітня 2015 року № 266» <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1460-15>
9. Національна стратегія розвитку освіти в Україні на період до 2021 року: Указ Президента України від 25 червня 2013 р. № 344  
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/344/2013>
10. Постанова Кабінету міністрів України від 23.11.2011 № 1341 «Про затвердження Національної рамки кваліфікацій».  
<http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-p>
11. Постанова КМ України від 29.04.2015 № 266 «Про затвердження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти»  
<https://www.kmu.gov.ua/npas/248149695>

#### ***Підручники та навчальні посібники***

1. Волкова Н. П. Педагогіка: Навч. посіб. - К.: Академвидав, 2007. – 616 с.
2. Волкова Н.П. Професійно-педагогічна комунікація: Навч. пос. – К.: ВЦ “Академія”, 2006. – 256 с.
3. Вишневський О.І. Теоретичні основи сучасної української педагогіки. Посібник. – Дрогобич: Коло, 2003. – 528 с.

4. Кравець В. Історія класичної та зарубіжної педагогіки та шкільництва. – Тернопіль, 1996.
5. Кравець В. Історія української школи і педагогіки. – Тернопіль, 1994.
6. Любар О.О., Федоренко Д.Т. Історія педагогічної думки і освіти в Україні.  
Ч. 1. Дохристиянський період. – К., 1993.  
Ч. 2. Княжа доба. – К., 1994.  
Ч. 3. У неволі. – К., 1996.
7. Маловідомі першоджерела української педагогіки (друга полов. ХІХ – ХХ ст.): Хрестоматія / Упоряд. Л.Д. Березівська та ін.. – К.: Наук. світ, 2003. – 418 с.
8. Мосіяшенко В.А., Курок О.І., Задорожна Л.В. Історія педагогіки України в особах: Навч. пос. – Суми: ВТД «Університетська книга», 2005. – 266 с.
9. Немов Р.С. Психологія. Учебн. В 3 кн.:  
Кн. 1. Общие основы психологии. – М.: Просвещение: ВЛАДОС, 1995. – 576 с.  
Кн. 2. Психология образования. - М.: Просвещение: ВЛАДОС, 1995. – 496 с.  
Кн. 3. Экспериментальная педагогическая психология. - М.: Просвещение: ВЛАДОС, 1995. – 512 с.
10. Педагогика: Уч. пос./ Под ред. П. И. Пидкасистого.- М.: Пед. общество России, 1998.- 640 с.
11. Педагогика: Уч. пос./ В.А.Сластенин, И.Ф. Исаев, А.И. Мищенко, Е.Н. Шиянов. - М.: Школа – Пресс, 1997. – 512 с.
12. Педагогика: педагогические теории, системы, технологии: Учебник / Под ред. С.А. Смирнова. – М.: Изд. центр «Академия», 2001. – 512 с.
13. Пискунов А.И. Хрестоматія по історії зарубіжної педагогіки. – М.: Просвещение, 1981. – 528 с.
14. Подласый И.П. Педагогика. Новый курс: Учебник: В 2 кн.- М.: Гуманит. изд. центр ВЛАДОС, 1999. –  
Кн.1: Общие основы. Процесс обучения. – 576 с.  
Кн. 2: Процесс воспитания. – 256 с.
15. Рожков М.И., Байбородова Л.В. Организация воспитательного процесса в школе: Уч. пос. - М.: Гуманит. изд. центр ВЛАДОС, 2000. – 256 с.
16. Семиченко В. А. Психологія педагогічної діяльності: Навч. посіб. - К.: Вища шк., 2004 – 335 с. Кон И.С. Психология ранней юности. – М.:Просвещение,1989. – 255 с.
17. Степанов О. М., Фіцула М. М. Основи психології і педагогіки .- К.: Академвидав, 2003. – 504 с.
18. Фіцула М. М. Педагогіка: Навч. Посіб. – К.: Вид. центр « Академія», 2000. – 544 с.
19. Хуторской А.В. Современная дидактика: Учебник. – СПб: Питер, 2001. – 544с.
20. Щуркова Н.Е. Прикладная педагогика воспитания : Уч. пос. – СПб.: Питер, 2005. – 366 с.

#### **Додаткова література**

1. Белкин А.С. Основы возрастной педагогики: Уч. пос. – М.: Изд. центр «Академия», 2000. – 192 с.
2. Вашенко Г. Виховний ідеал. – Полтава, 1994. – 191 с.
3. Гиппенрейтер Ю.Б. Общаться с ребенком. Как ? – М.: ЧеРо, 2000. – 240 с.
4. Добрович А.Б. Воспитателю о психологии и психогигиене общения. – М.: Просвещение, 1987. – 207 с.
5. Кан-Калик В.А. Учителю о педагогическом общении. – М.: Просвещение, 1987. – 190 с.
6. Коменский Я.А., Локк Д., Руссо Ж.-Ж., Песталоцци И.Г. Педагогическое наследие / Сост. В.М. Кларин, А.Н. Джуринский. – М.: Педагогика, 1988. – 416 с.
7. Корчак Я. Избранные педагогические произведения. – М.: Педагогика, 1979. – 473 с.
8. Кон И.С. Психология ранней юности. – М.: Просвещение, 1989. – 255 с.



9. Коржуев А.В., Садыкова А.Р. Общенаучные основы педагогики и педагогического поиска. – М.: Книжный дом «ЛИБРОКОМ», 2010. – 304 с.
10. Луговой В.І. Управління освітою. – К.: Вид-во УАДУ, 1997. – 302 с.
11. Метод научной педагогики Марии Монтессори. - К.,1993. – 131 с.
12. Народна педагогіка: світовий досвід/Уклад. А. І. Кузьмінський, В.Л. Омеляненко. - К.: Знання-прес, 2003. – 134 с.
13. Обухова Л.Ф. Возрастная психология. Уч. пос. – М.: Пед. об-во России, 1999. – 442 с.
14. Підласий І.П. Діагностика та експертиза педагогічних проєктів: Навч. пос.- К.: Україна, 1998. – 343 с.
15. Психология подростка. Полное руководство / Под ред. А.А. Реана. – СПб: проим - ЕВРОЗНАК, 2003. – 432 с.
16. Психология развивающейся личности / Под ред. А.В. Петровского. – М.: Педагогика, 1987. – 240 с.
17. Селевко Г.К. Энциклопедия образовательных технологий: В 2 т. Т. 1. – М.: НИИ школьных технологий, 2006. – 816 с.
18. Стельмахович М.Г. Народна педагогіка. – К.: Рад. Шк., 1985. – 312 с.
19. Стельмахович М.Г. Теорія і практика українського національного виховання. – Івано-Франківськ, 1996.
20. Френе С. Избранные педагогические сочинения: Пер. с франц. – М.: Прогресс, 1990. – 304 с.

### **Інформаційні ресурси**

1. <http://www.mon.gov.ua/education/average> (Інформаційні матеріали Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України)
2. [http://pedagogika.ucoz.ua/load/pedagogika/materiali\\_dlja\\_samostijnogo\\_opracjuvannja/sistema\\_osviti\\_ukrajini/8-1-0-12](http://pedagogika.ucoz.ua/load/pedagogika/materiali_dlja_samostijnogo_opracjuvannja/sistema_osviti_ukrajini/8-1-0-12)
3. [http://ebk.net.ua/Book/pedagogics/volkova\\_pedagogika/part3/3202.htm](http://ebk.net.ua/Book/pedagogics/volkova_pedagogika/part3/3202.htm)
4. <http://osvita.ua/school/upbring/5828>
5. <http://teacher.at.ua/publ/40-1-0-677>
6. [http://www.zippo.net.ua/index.php?page\\_id=115](http://www.zippo.net.ua/index.php?page_id=115)
7. [http://petschool.at.ua/publ/robota\\_klasnogo\\_kerivnika/5-1-0-17](http://petschool.at.ua/publ/robota_klasnogo_kerivnika/5-1-0-17)
8. <http://readbookz.com/books/172.html> - Лекції з Педагогіки
9. <http://pidruchniki.com.ua/>
10. <http://www.info-library.com.ua/> -
11. <http://www.twirpx.com/> -
12. <http://www.twirpx.com/files/pedagogics/common/>

**4. Форма підсумкового контролю успішності навчання:** іспит

**5. Методи діагностики успішності навчання:** індивідуальне опитування, фронтальне опитування, звіт за інформаційними повідомленням, термінологічний диктант, тестування, контрольні роботи за змістовими модулями.